

Inn ah himtein

Inn ah himtein, hi innchungkhar buaibainak cung ah Tasmania Acozah nih lehrulhnak a si. Mah ah cun innchungkhar buaibainak a huahmi, hngakchia pawl le mino pawl bawmhchanhnak caah le kilvennak caah thiltuahpiaknak phun phun komh in rian an tuan ti, cun le buaibainak a chuah pi tu hna an tuahsernak cung i dantatnak pawl zong kha pek ans i.

INNCHUNGKHAR BUAIBAINAK HE PEHTLAIH IN PHUNGLAM SING CANG

A tang lei theih hngalh nak kan tial mi nih Tasmania i innchungkhar buaibainak he pehtlaih in phunglam sining a parvuan lawng a langhter lai. Fiangdeuh in phunglam sining theih na duh a si ah cun upadi lei ruahnak hal ding ah a herh lai.

Innchungkhar buaibainak a chauh tawn mi i pehtlaihnak pawl (relationships)

Innchungkhar Buaibainak zultphung 2004 le "innchungkhar buaibainak" biafang hrilhfiah ning ah cun, kum 16 le a cung le mi hna lakkar i umtu ziaza tuahto mi he aa peh tlai, cun mah han cu :

- a thi um mi;
- aa umti mi (upadi in nu le va an si); asilo le
- 'suallam a ngei mi' ngamhtlak mi i pehtlaihnak a ngie mi hna, pa le pa/nu le nu i pehtlaihnak tibantuk ('sullam a ngei mi' pehtlaihnak hna cu Pehtlaihnak pawl zultphung 2003 ah hrilhfiah an si).

Innchungkhar buaibainak nawl buar cu zei dah a si?

A tanglei ziaza um tu pawl hi innchungkhar buaibainak nawl buar mi a si ti khawh an si :

- Sualnak pawl : biana ah, nu pa sinak in sualnak tuah, asilo le tlaihrem, asilo le tlaihrem timh asilo le kan tlaihrem lai tiah tlerh.
- Minung fir/ duhlo in kalpi (kidnapping) asilo le timhlahm, asilo le hmurkaa in tlerh.
- Zulkhalh, biana ah, na va/nupi zulkhalh lengmang a si lo ah na nupi/va hlun kha zulkhalh lengmang, asilo le fone chawh/ email hna kuat in tihphan, umthiam lo in tuah, asilo le an nawl lo in an inn hmun ah luh hnawh donhkhanh tuah.

- Chawva lei in volhpamh, biana ah, tangka he pehtlai in khuakhannak hna ah nupi/va telnak nawl pek lo asilo le ngeihti ti mi chawva cung ah hmanna le tawirelnak nawl pek lo.
- Thinlung ruahnak lei in volhpamh si lo le lungzorter, biana ah, na nupi/va zalawng tein a um khawh, tawnlenkhawh lo ding in na umtu ziaza in donhkhanhnak tuah. Mah i aa tel khawh mi hna cu nupi/va leng i a leng lei mi he pehtlaih terlo, cun a chungkhat hna he chawh biak terlo.

Innchungkhar buaibainak he pehtlai mi phunglam (upadi) a hmual langhternak

Tasmania i innchungkhar buaibainak he pehtlai mi phunglam pawl hi a tang lei bantuk hna in a hmual an ngei :

- Palik nih inn chung luh hnawh khawh, suat kawlnak tuah khawh, hriamnam pawl le teh-te thilri pawl lak khawh, cun innchungkhar buaibainak a cang ti hmuh le zumh a si mi hmun hna ah nawlca lo in mi tleih khawhnak nawl an ngei.
- Innchungkhar buaibainak a tuah mi nu/pa cu palik nih Palik innchungkhar buaibainak nawlca pek khawh hlan, a si lo le humhinnak cek le tuaktan khawh tiang caan zei maw zat thlah lo in an chiah khawhnak nawl phunglam nih an awnh.

Inn ah himtein

Inn ah himtein, hi innchungkhar buaibalnak cung ah Tasmania Acozah nih lehrulhnak a si. Mah ah cun innchungkhar buaibalnak a huahmi, hngakchia pawl le mino pawl bawmhchanhnak caah le kilvennak caah thiltuahpiaknak phun phun komh in rian an tuan ti, cun le buaibalnak a chuah pi tu hna an tuahsernak cung i dantatnak pawl zong kha pek ans i.

- Tihphannak tuaktannak cu soal an puh mi nu/pa nih innchungkhar buaibalnak a huah mi cung i zeiluk tiang dah thil tihnung a chuah ter lai ti tuaktannak kha a si. Humhimnak ceknak (safety audit) ti mi cu soal a huah mi a umnak hmunhma nih zeitluk tiang dah humhimnak a pek khawh lai ti zohnak a si.
- Innchungkhar buaibainak soal a tuah ko tiah biakhiah a si cang mi nu/pa cu, aamahkhan an pek tik ah soal a huah mi humhimnak le soal a huah mi hngakchia a nuncanning a hnawrsuan lo ding a si ko tiah an tuaktan khawh lawng lawng ah aamahkhan pek ding an si.
- Palik nih mipa/minu cu innchungkhar buaibainak a tuah tiah an hmuh/an lung a tlin a si ah cun Palik Innchungkhar Buaibainak Nawlca (PFVO) ti mi kha, mah mi pa/nu cung ah an chuah lai. Mah bantuk nawlca nih sualnak a tuah mi pa/nu kha innchung in chuahter, innchung luhterlo in khamh, hriamnak/meithal a ngeih mi pawl upter, cun mah nawlca chung i min aa tlai mi paoh paoh kha neih lo ding, harnakpek lo ding, tihphan ter lo ding le pehtlainnak tuah lo ding asi lai.
- Biaceihntu (Magistrates) pawl nih sualnak a huah mi hna asilo le Palik, a silo le Tazaa zung nih nawl a pek mi hna nih soknak cung ah Innchungkhar Buaibainak Nawlca kha an chuah khawh.
- Mah Nawlca pawl ah hin sualnak a tuah tu hna asilo ah suannak a tuah tiah puh a huah mi hna an min kha inn hlannak hnatlaknak catlap chung in an min hnawh khawh nak nawl zong aa tel khawh. (Mah konglam he pehtlaih in *Innchungkhar buaibainak uknak : Palik Innchungkhar Buaibainak Nawlca pawl le Innchungkhar Buaibainak Nawlca pawl ah khan zoh.*)
- Innchungkhar Buaibainak zulhphung 2004 ah cun, Tazaa zung hna nih innchungkhar buaibainak sualnak a tuah mi hna konglam ceih tik ah, hngakchia aa tel asilo le fapawi lio nu tibantuk cung i a tuah mi a si ah cuna biapi ngai ngai in zoh i, thei aa zualngai mi phun ah chiah ding in aa tial.
- Innchungkhar buaibainak he pehtlai mi phunglam nih innchungkhar buaibainak sualnak a tuah ko tiah biaceihnak a huah mi nu/pa kha dantatnak he telhchih in, innchungkhar buaibainak remhthannak (rehabilitation) prokram ah kai ding zong fial khawh a si. (Mah konglam tamdeuh theih na duh ah cun *Innchungkhar buaibainak – sualnak a tuah mi hna kha zoh.*)

Inn ah himtein

Inn ah himtein, hi innchungkhar buaibalnak cung ah Tasmania Acozah nih lehrulhnak a si. Mah ah cun innchungkhar buaibalnak a huahmi, hngakchia pawl le mino pawl bawmhchanhnak caah le kilvennak caah thiltuahpiaknak phun phun komh in rian an tuan ti, cun le buaibalnak a chuah pi tu hna an tuahsernak cung i dantatnak pawl zong kha pek ans i.

Inn Ah Himtein program nih zeitindah an bawmh khawh lai ti hngalh na duh a si ah cun, Innchungkhar Buaibainak Lehrulhnak le chimpiaknak hmun 1800 633 937 ah chun, zan zeitik caan paoh ah ni chirte kawh khawh a si.

Lakhruak sualpang phun na tonmi asi ahcun 000 kha hmet law Palik kha chawn hna.

Inn Ah Himtein program kong tamdeuh theih na duh ah cun maivan inn ah zoh ding asi:

www.safeathome.tas.gov.au

Mah maivan inn chung i theih hngalh ca tlap pawl ah a tel mi hna cu:

- Innchungkhar buaibainak kong
- Innchungkhar buaibainak he pehtlaih in phunglam (upadi) si ning cang
- Innchungkhar buaibainak uknak : Palik Innchungkhar Buaibainak Nawlca pawl le Innchungkhar Buaibainak Nawlca pawl
- Innchungkhar buaibainak – hngakchia le mino pawl
- Innchungkhar buaibainak – sualnak a tuah mi hna
- Innchungkhar buaibainak – sual a tong/huah mi mino pawl

The Tasmanian Government believes everyone has the right to be safe at home.